

v kuhinjah, daje pa tudi posebno dober mošt. Na Ljubljanski razstavi so mu dali dve zvezdi.

Štev. 20 kaže „rudeči zimski golobičar“. Tako je vsako sadno pleme številjeno. Na Breznici v Pintarjevi drevesnici mora biti mnogovrstnih sadnih plemen, katera so se že vdomačile in od tukaj razdelila po vsem Slovenskem. Oskrbniki te sadne šole zdaj lahko nadaljujejo zanimiv zapisnik, in tako postavijo spominek učenemu sadjerejcu gosp. Lovro Pintarju.*)

Žan.

Pooljena pšenica — nova goljufija!

Dandanes si prizadevajo brezvestni špekulanti slabo blagó na videz narediti dobro. Tako tudi so začeli žito, posebno pa pšenico pooljevati, da potem postanejo zrna lepo gladka, pa tudi nekoliko bolj težka, kajti čem težje je in več vaga žito, tem več vrednost ima. Če kdo tako pšenico kupi, se gotovo okupi.

„Kako pa z oljem mešajo pšenico?“ bodo vprašali naši bralci.

Tako-le: ali lopate z oljem večkrat namažejo in s takimi lopatami pšenico dobro premečejo, ali pa pšenico na kupih z oljem poškopijo in potem premečejo. Zato jemljejo cenejše ogršično olje, in sicer na 100 kil pšenice $\frac{1}{2}$ ali 1 kilo olja.

Pooljena pšenica postane lepo gladka; gladkoba zrn stori, da v 1 mernik več takih zrn gre in potem na videz več vaga.

Preiskave pa so razodele, da 1 hektoliter nepooljene pšenice okoli 75 kil vaga, tedaj po olji za 3 kile težja postane. To gotovo dela razloček med uno in to pšenico. Taka pooljena pšenica je tedaj za 10 do 12 odstotkov na videz boljša, in prodajalec je po taki goljufiji na dobičku.

Vedeti pa se mora, da se taka pšenica težje pomelje v moko, da se taka moka ne ohrani dobro in je za peko slabejša, zato ker olje rado žaltovo postane, po žaltovem olji pa se spridi tudi moka.

Znanstvo daje pa kupcem pripomočke na roko, kako se dá taka goljufna pšenica spoznavati. En tak pripomoček, ki ni težak za nobenega, je ta-le: Vzame naj se čeden kozarec destilirane vode, katera se dober kup v lekarni dobi, in v to vodo naj se nekoliko v prah zmlete kafe potrese. Ti kaforni drobci deloma izpuhtijo, deloma pa se raztopijo v vodi, na kateri se več časa živahno vrtijo. Ko se ta prikazen vidi, naj se nekoliko zrn take pšenice, katero preiskovati hočemo, vrže v kozarec. Če vrtenje kafornih drobcev kmalu poneha in se prah teh drobcev sprime tako, da mirno na vodi plava, je to znamenje pooljene pšenice. Če pa pšenica ni pooljena bila, se vrtí kaforni prah na vodi neprenehoma. — To sredstvo nas gotovo pelje do spoznanja goljufne pšenice.

Po časniku „die Sudeten“.

Domače stvari.

Poročilo o dr. Jan. Bleiweisovi sedemdesetletnici.

Da tudi našim bralcem ne odtegnemo znanja, kaj se je godilo 17., 18. in 19. dne 70letnice gosp. dr. J. Bleiweisu na čast, naj jim to poročilo prepisemo iz „Slovenca“.

*) Mnogo jablan, v tem članku zaznamovanih, se menda dobiva še na Breznici (na Gorenjskem) v drevesnici ranjega gosp. Lovro Pintarja, o kateri se pa nikdo javno ne oglasi, da prodaja drevesa.

Vred.

„Hvaležnost do skušenega voditelja in neprestrašnega boritelja narodnih pravic rodila je misel, sedemdesetletni rojstni dan dr. Bleiweisa slovesno obhajati, ter mu pri tej priliki pokazati, kako ljubljani in spoštovan da je pri narodu slovenskem, katerega je vsestransko navduševal in kateremu je branil najdražje svetinje njegove. Osnoval se je poseben odbor, ki je to reč vzel v roke in vse za to potrebno vravnal. Slovesnost je imela biti bolj domača, in živi duši se ni sanjalo, da se bode ona tako mogočno razširila, da bode vnela srca tudi družih sočutnih in sobratnih narodov slovanskih. Ta sedemdesetletnica pa je pokazala, da se nekdanja tako redka edinost in vzajemnost med Slovenci čedalje bolj vtrjuje in čedalje lepše razširja, da vsled tega Slovani Avstrijski postajajo čedalje važnejši faktor, katerega državniki ne morejo in ne smejo več prezirati, in da bodo že skoraj dospeli do tiste važnosti v državnopravnem življenju, katero po svojem številu in po svoji kreposti tudi zaslužijo. Ne samo, da so se te slovesnosti v obilnem številu vdeležili Slovenci iz Kranjske, Štajarske, Goriške, iz Trsta in Primorja, prišlo je zlasti veliko deputacij in vdeležnikov iz Hrvatske, Dalmacije, Bolgarije in Istre, kakor tudi iz Beča, telegrafični pozdravi pa so dohajali iz raznih dežel Avstrijskih, iz Bosne in celo iz mogočne države Ruske.

Uže v nedeljo 17. t. m. so gosp. jubilaru čestitale sledeče deputacije: deputacija mestnega odbora pod vodstvom gosp. župana, — deputacija od centralnega odbora družbe kmetijske pod vodstvom gosp. predsednika barona Wurzbacha, — deputacija gospodov bogoslovcev pod vodstvom gosp. dr. Čebaškega, vodje semenišča; deželni glavar gosp. vitez dr. Kaltenegger pa z izročilom adrese deželnega odbora.

Pričela se je javna slavnost zvečer 18. t. m. z bakljado, ki je bila tako sijajna, da kaj enacega v Ljubljani še ni bilo, kajti bakelj niso nesli najeti ljudje, ampak odlični gospodje; vdeležila so se je vsa narodna društva Ljubljanska, tudi požarna straža in veterani, deputacije iz vseh krajev, in vsa Ljubljana tako, da je bilo bakelj okoli 300, lampijonov okoli 100, ljudstva pa gotovo čez 16.000 na nogah. Celi čas od čitalnice do Bleiweisove hiše in zopet nazaj v čitalnico grmeli so živahni živio-klici. Vse se je vršilo v najlepšem redu. Rokodelsko društvo je bilo prišlo z zastavo. Iz dežele se je med slovesni obhod postavila Bizoviška čitalnica s svojo lepo zastavo. Šiškarji so moško stopali in popevali med potom, oni so bili pravi slovensk ogenj, ki je vse druge v nemal.

Po bakljadi so se vdeležniki sošli v čitalnici, kjer so bili vsi prostori napolnjeni in so zlasti Hrvatje občno pozornost na-se obračali. Napitnice zlasti na politično in literarno združenje s Hrvati bile so z navdušenimi živio-klici sprejete. Sploh je bilo silno navdušenje — ko bi le vsi pri svoji besedi ostali, potem nam ni treba obupati.

19. dne zjutraj ob $\frac{1}{2}$ 9. uri vdeležil se je gospod jubilant s svojo družino in nekaterimi prijatelji tibe sv. maše, ker ne bi bilo lepo, je rekel častiti gospod doktor, ko bi se pri toliki pozemeljski slavi in radosti človek ne spominjal i Njega, ki mu je dal vse to doživeti. Potem se mu je domá poklonila katoliška družba pod vodstvom predsednika dr. Jarca, in pa veleč. gosp. stolni prošt Zupan z gg. korarji, profesorji in nekaterimi duhovniki v imenu duhovščine, s katero je bil g. jubilant vedno v odkritosrčni prijaznosti in najtesnejši zvezi. Po naročilu c. kr. deželnega predsednika gosp. viteza Kaline, bivajočega tačas na Dunaji, je prišel jubilara pozdravit c. kr. vladni svetnik gospod vitez dr. Schöppl.

Okoli polu enajstih so se začele razne deputacije

domače in vnanje zbirati v čitalnični dvorani, kamor se je nedolgo potem pripeljal tudi gospod jubilar, da se mu mnogobrojni vošilci poklonijo in z vošili vred izročé raznotera darila, častne diplome itd. Pri vstopu v dvorano bil je z navdušenimi živio-klici sprejet, ki so potihnili, ko je gosp. Peter Grasselli stopil pred jubilaranta, da prebere adresu narodnih poslancev Kranjskih in društev Ljubljanskih, katera se tako-le glasi:

„Blagor Vam! Vsa rodoljubna srca, kar jih je na slovenski zemlji od sinje Jadre do preko Drave, od Soče do Mure, od Zilje do Kolpe, radostna današnji dan v duhu z Vami praznujejo! Redko kdo dočaka čvrst na duhu in telesu število Vaših let, a koliko jih je še le, ki s tako polno zadovoljnostjo, kakor Vi, morejo ozirati se na dolgi trnjevi pot za seboj!

Skoro bode štirideset let, kar ste — dozorel mož z veleobširnim znanjem — vrnili se v svojo domovino. Bistro Vaše oko je brzo izpoznalo tožnjo njeno stanje. Želeč rojakom koristiti in pomagati, iskali ste kakor umen zdravnik vzroke gospodarskemu in duševnemu hiranju prebivalstva in z zdravljenjem začeli pri korenini. Takoj ste sprevideli, da naroda prerod mora izvirati iz narodovega jedra, iz še zdravega kmetskega stanú, in zato ste obračali vso Svojo skrb v prvi vrsti na podučevanje slovenskega kmeta. Treba mu je bilo poduka o vsem. Tujka mačeha, ki je v sinovih tlačenege roda, ki od prvega tukaj stanuje, videla le robove, nikdar ni brigala se za njihove težnje in bolesi; kaj čuda, da je ta naš rod zanemarjen zaostal? Vi ste jeli podučevati ga o poljedelskem in obrtniskem napredku ter zvlasti v to svrbo ustanovili si glasilo, čestitljive „Novice“, katere od tistih časov do zdaj skozi trideset in šest let redno hodijo med Slovence, obilen sad rodeče.

Jasno Vam je bilo že s početka, da poduk samo v kmetovalskem obziru še ne zadostuje našemu narodu, ampak da mu poleg vsakdanjega kruha treba i druge hrane, če hoče rešiti se propada. Zato so „Novice“ Slovenca tudi učile spoznavati samega sebe in brate okrogli, odprle so svoje predale vsem strokam ter postale in dokaj časa ostale sredotočje vsega slovstvenega gibanja na Slovenskem.

Novo polje se je odprlo že mnogostranski Vaši delavnosti, ko je zarija državljanske svobode tudi Avstrijskim narodom vzhajati začela, obečaje jim boljšo bodočnost. Hvaležno ljudstvo je moža, ki mu je bil do broten učitelj in vesten svetovalec v vseh stvareh, takoj izbralo si za svojega zastopnika in do današnjega dneva ste najodličnejši zagovornik, neustrašen branitelj deželnim in narodnim pravicam.

Čim bolj se razvija narodni živelj v vsacem obziru, tem večje je Vaše trudoljubje. Kamor koli se obrnemo, povsodi vidimo Vaše ime, Vašo roko, vidimo, da ste v resnici zmirom prvák! Narod neštevilne Vaše zasluge dobro pozná, ceni in slavi, ker Vas že davno imenuje svojega Očeta.

Blagoslavljal bode Vaše delo še pozni vnuk in pomnil, da ste Vi za časa narodnega probujenja pradedom bili vodnik.

Od vseh strani Vam danes Slovenci na mnogi način izrekajo svojo udanost, svoje spoštovanje, svojo ljubezen. Na čelu dolgi vrsti Vaših čestilcev se Vam klanjajo ustavni zastopniki našega naroda in óni prirodnega njegovega sedišča, poleg njih pa poverjeniki Ljubljanskih društev, katera pred vsemi drugimi uživajo in občudujejo rodoljubno Vaše prizadevanje.

Ponos in dika mile nam domovine, vzor vernih njenih sinov! Prejmite iskreno in navdušeno naše čestitanje: Bog Vas ohrani še mnoga leta slovenskemu narodu na srečo, čast in slavo!

V Ljubljani, 19. dan novembra 1878. leta.“

Med branjem in po prebrani adresi so se navdušeni živio-klici po dvorani razlegali in se še le pogleli, ko je dr. Bleiweis hotel odgovoriti na adresu. Njegov in vsi drugi govori so bili po stenografih zapisani in jih bomo v prihodnjih poročilih o tej slovesnosti zapored objavili z važnejšimi adresami vred, katere so bile gosp. jubilarantu izročene.

Ker stenografičnih (zapisnikov) govorov pri sprejemanju deputacij še nismo prejeli, naj pa danes naštejemo člane raznih deputacij, ki so se poklonile gosp. jubilarantu. Za deželnimi poslanci Kranjskimi stopila je pred njega:

1. Štajarska deputacija, katero je vodil preč. gosp. kanonik Žuža, in kateri so se bili pridružili: dr. Ipavic in Dominkuš iz Maribora, župnik Rajč iz Haloz, gg. dr. Srnec, Žolgar in Žičkar iz Celja, gosp. Modic, župnik in odbornik Dvoršek iz Htinj, gosp. Böheim iz Laškega trga, gosp. Tanšek iz Brežic, g. Ivan in M. Vošnjak iz Soštanja.

2. Goriška deputacija, katere govornik je bil deželni poslanec g. Povše in ki so jo zastopali še ti-le gospodje: deželna poslanca Kovačič in Kocijančič, dekan Kobal, vikar Čerin in kaplan Čigon, gosp. Ličen, župan Petelin in dr. Pitamic.

3. Tržaška deputacija, katero je vodil državni poslanec Nabrgoj. Drugi udje so še bili gospodje: Vatovec, Dolinar, Trobec, Gorjup in Jež. Okoličanke pa, katere so dr. Bleiweisu izročile krasen šopek, so bile: mladi ženi Vatovčeva in Trobčeva, pa gospodična Venutijeva.

4. Isterska deputacija, na čelu ji je bil gosp. dekan Jan iz Doline, kateremu so se bili še nekateri pridružili.

5. Hrvatske deputacije:

- a) Klub Hrvatskih poslancev: dr. Spevec in Strazić;
- b) Jugoslovanska akademija: dr. Rački;
- c) Zagrebško vseučilišče in družba sv. Jeronima: dr. Suk;
- d) Matica Hrvatska: Avg. Šenoa, vrednik lepoznanškega lista „Vienac“;
- e) Klub narodne stranke v Dalmaciji in razna društva: Biankini, vrednik „Narodnega Lista“ v Zadru;
- f) Zdravniško društvo in „Sokol“ v Zagrebu: dr. Fon, Malin in učitelj Hochmann;
- g) društvo „Kolo“: Eisenhuth in Strozzi;
- h) Pevsko društvo „Danica“ v Sisku: uč. Švacov;
- i) Pedagogično društvo: Stojanovič;
- k) vseučiliško društvo „Hrvatski dom“: Dani Gruber, Izor Vežić (Hrvata), Ivan Mušić (Slovenec), Ivan Matešan (Dalmatinec), Spas Vaco (Bulgar);
- l) v Zagrebu živeči Slovenci: dr. Celestin.

6. Razna Ljubljanska društva: Matica, Sokol, dramatično društvo, veteransko društvo, katoliško rokodelsko društvo, založnik „Novic“, zastopnik „Slavije“, odbor za sušenje mahú.

7. Društvo „Slovenija“ na Dunaji: dr. Janko Krsnik in dr. Štempihar.

8. Slovenski vseučiliščniki v Gradcu: dr. Drč in dr. Starè.

9. Deputacija v Ljubljani živečih Čehov: Anton Förster in geometer Macak.

10. Deputaciji mest Kranja in Črnomlja.

11. Deputacija občin, ki so gospoda jubilaranta izvolile za častnega uda in katere je predstavljal deželni poslanec Navratil.

12. Deputacije raznih družeb, čitalnic itd.

Pismenih čestitek in telegramov je gosp. jubilantu došlo čez 400. Prostor nam ne dovoljuje objaviti vseh, katerih mnogi se tudi glasé dokaj enako. Kedar bodo vsi objavljeni v „Narodu“*), našteli bomo občine in osebe, ki so jih poslale in nekatere znamenitejše in posebnjše tudi objavili; za danes le omenimo, da sta g. jubilantu čestitala pismeno prevzvišeni knez in nadškof Goriški Golmajer, ki so ga v manjših šolah kot domač učenik podučevali, in mil. škof Vidmar, telegrafično pa Tržaški škof Dobrila in po pooblaščenju dr. Račkim prevzvišeni škof Strossmajer. Tudi deželni predsednik vitez Kalina mu je poslal z Dunaja jako priščeren telegrafičen pozdrav. (Dal. prih.)

Dne 19. novembra ob 8. uri pričel se je slovesnostni koncert v dvorani čitalnice narodne. Naj ga popišemo tako, kakor so ga mili nam bratje iz Hrvatske sami popisali v vrlem „Obzoru“ tako le: „V nagnetenih dvorani so bili zastopniki iz vseh krajev slovenske zemlje: zastopani so bili vsi stanovi, od kmeta do državnih zastopnikov, al posebno pozornost probudile so kmetice iz okolice Tržaške v narodni obleki. Politična Slovenija je samo vzor, a duševno je tu bila ta večer vsa Slovenija. Mi Hrvatje že naravno pripadamo vam in tako rekóč botrujemo z vzajemnostjo slovensko!

Koncert je bil vsakemu prijatelju umetelnosti prava slast. Program je bil izboren, in čitalnični pevci so peli posamesne točke prav izvrstno. Zbor ni premočan (okolu 50 glasov), a izurjen je, da ne more biti bolje. Tako precizno se vselej ne poje v Zagrebu. Ta večer nam je pokazal, da so Sloveni prav pevski narod. Njih zvoneči glasovi so simpatici in sézajo v srcé. Po overturi je jedrovito govoril o jubilaru in njegovem delovanju g. P. Grasselli, in njega govoru so odmevali jako glasni „živio-klici“. — Izmed izvirnih kompozicij je omenjati „slavnostne kantate“ duhovitega skladatelja slovenskega dr. B. Ipavca.

Pri 3. točki programa izroči jubilaru s krasnim nagovorom v verzih od slovenske pesnice gospé Lujize Pesjakove gospá Valentova v imenu Ljubljanskih Slovenk dragocen srebern venec z 78 listki, katerih vsak nosi imé jedne gospé. Na to nastopi mlada kmetica iz okolice Tržaške, belo oblečena, ter izroči krasen šopek „očetu slovenskega národa“. Slavni starosta se je zajokal od veselja in je komaj izrekel nekatere besede zahvale.

Sklep koncertu je bila dovtipna igra v 1 dejanji „Beríte Novice“, katero sta sestavila duhoviti slovenski beletrista Jurčič in dr. J. Krsnik. Igral se je ta dramatični proizvod izvrstno, v katerem se je posebno odlikoval komik Kajzel. Opomniti mi je še, da je pri koncertu sodeloval naš stari znanec, bivši priljubljeni pevec Hrvatske opere g. Grbic, kateremu smo mi Hrvatje poleg njegovih rojakov za marsikaj hvaležni. — Koncert je bil končan po 10. uri zvečer. Ploškalo in klicalo se je dovolj, a vse je tudi vredno bilo klicev.“

Po koncertu je bila veselica. Prostori lepe čitalnične restavracije so bili nagnéni, a krasni spol, katerega je bilo jako obilo, gostje in pevci so ostali v dvorani, katera se je v naglici prestvarila iz koncertne dvorane v restavracijo. Na tem kraji so se zabavali stari in novi znanci s petjem in pogovori pozno v noč. Da se tudi tu ni pogrešalo napitnic, lahko si misli vsakdo sam. Sloveni so napili Šenoi, „Hrv. Domu“,

*) Sl. vredništvu „Slov. Nar.“ gré hvala, da vse telegrame od besede do besede uže v mnogih listih razglašá slovenskemu svetu. Vred.

dr. Suku, dr. Spevcu, Eisenhuthu, dr. Fonu; a Hrvatje Slovenom Grbcu, Malin hrvatski Bosni in Hercegovini itd. itd.

Gori navedeni lepo in srčno mišlen, pa tudi srčno prednašan nagovor glasi se tako:

Dnes sili in sili hvaleče vse k Tebi,
Nij konca voščil in presrčnih željá,
A česar besedi nij možno izreči
Oznanja Ti góvor razločni solzá.

Deset krat vže sedem Ti let si dovršil
In čas premaguješ z oblastno rokó;
Stebér si še vedno Ti nepremagljivi,
Na kateri očina opira glavó.

Življenja so trnjeve steze Ti bile,
A Ti si popotnik junaški srčan!
Plašilo Te nij silovito skalovje,
Vstavljále zapreke so Tebe zamán.

Zasedal nasprotnik Te je in poskušal,
Da ljuto bi srce Ti zvesto zadél;
Prenašal pokojno si njega napade,
Za národ, za svoje prerad si trpél.

Vse to Te motilo v težavnem nij delu,
Prevedno si snovo nabiral mirnó,
Ter zidal iz nje domoljubju svetišče,
Ki bode slavilo Te večno glasnó!

Pozív si dovršil, namén je dosežen,
Slavjanski se klanja hvaležen Ti svet.
Še tujec Te čisla, a dom neizmerne
Ljubezni in hvale je živo ogret.

Glej, žene slovenske i venec smo spléle,
Ter svoje v peresca vpisále imé.
O sprejmi ga milo! ker v slehernem spisu
Čestita razvneto Ti vdano srcé.

In žene slovenske goreče želimo,
Naj vrača in vrača denašnji se dan;
Ostani še dolgo, oj, oča domovja
Uzòr stanovitosti, čast mu in bran!

Mnogovrstne novice.

* *Pariška razstava* je bila sklenjena 10. dne t. m. Vstopnina je donesla 12 milijonov in 653.716 frankov. Pri tej razstavi je bilo 1113 obrtnikov odlikovanih, ki so prejeli: 22 velikih daril, 139 zlatih, 340 srebernih in 328 bronastih svetinj in 284 pohvalnih pisem.

* *Grozne povodnje*, kakoršnih najstarejši ljudje ne pomnijo, so bile sredi tega meseca na Koroškem, Štajarskem, Kranjskem (posebno na Ljubljanskem močvirji), Hrvaškem in Laškem, posebno v Rimu.

Naši dopisi.

Izpod Tatre 20. nov. ☺ Dovolite, vrli Slovenci, da vas enkrat tudi mi pod magjarskim jarmom zdihajoči Slovaci pozdravimo. Če tudi vi še niste dosegli narodnih pravic, ki vam gredó, ste vendar mnogo srečnejši memo nas. In res, koliko žalostnega in britkega smo doživeli od 1867. leta, — onega strašnega časa, ko je magjarska prevzetnost nas podjarmila; koliko lepega dela prejšnjih časov, koliko truda naših narodnih mož za blagostan in napredek našega ljudstva je v zadnjih